

Valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymas. Rengimas ir derinimas

Ekonomikos ir inovacijų ministerija

VII valdymas. Iššūkiai

- Nevaldomas skirtingų informacinių sistemų skaičiaus augimas.
- Žema sukurtų produktų ir pasiektų rezultatų kokybė, ženklios investicijos tobulinant jau pirmaisiais eksploatacijos metais.
- Įdiegti įrankiai, technologijos nėra pakartotinai panaudojami, neišnaudojamos galimybės.
- Sunkiai įgyvendinama ir ilgai trunkanti skirtingų institucijų turimų informacinių sistemų (toliau - IS) integracija.
- Nevertinamas informacinių technologijų (toliau – IT) veiklos efektyvumas.
- Nėra galimybės dalyvauti planuojant centralizuotų IT paslaugų poreikį ir tikslus valstybės IT paslaugų teikėjui, vertinant jo pasiektus rezultatus.
- Kuriamas IT produktas, o ne rezultatas ar vertė naudotojui.
- Rangovų „diktatūra“ – darome kaip išeina, kaip patogiau, nepagrįstai brangiai, o ne kaip reikia, be perteklinių, brangiai kainuojančių ir nepanaudojamų galimybių.

Kokio VII valdymo pokyčio siekiame?

Sukurti teises priedaidas daryti pokyčius IT valdyme, valstybės ir institucijų skaitmenizavimo procesuose.

Pereiti nuo teisės gauti finansavimą ir jį įsisavinti prie pareigos už skirtą finansavimą sukurti tinkamą, saugų, patogų naudoti produktą, sukurti vertę klientui ir pasiekti suplanuotą rezultatą.

Įstatymo tikslingumas, valdysenos sistemos suformavimas

Nustatyti duomenų ir jiems tvarkyti naudojamų IS valdysenos tikslus, valdymo ir tvarkymo principus, apimančius ir valstybės IT architektūros principus, įteisinti valdysenos ir valdymo modelį jiems įgyvendinti:

- Nustatomi ir paaiškinami patys principai kuriais vadovausimės
- Sukuriama valdysenos sistema, leidžianti transformuoti principus į privalomus reikalavimus. Valdysenos sistema užtikrins tikslų nustatymą ir jų įgyvendinimo stebėseną, valdymo sistema užtikrins jų įgyvendinimo priemonių veikimą, kalibravimą
- Sustiprinamas IVPK vaidmuo - privalomų reikalavimų nustatymas, investicijų projektų derinimas, jų įgyvendinimo stebėseną bei išvadų teikimas, sukurtų ir pertvarkytų IS akreditavimas, bendro naudojimo IS kūrimas
- Įvedami valstybės ir institucijų skaitmeninimo įgaliotinių (CDO) vaidmenys, nustatomos jų funkcijos, pareigos ir atsakomybė už VIIĮ principų įgyvendinimą, valdysenos ir valdymo tikslų pasiekimą;
- Nuo VIIĮ įsigaliojimo numatomas 3 metų laikotarpio *ex post* vertinimas.

VIIV]. Duomenų valdysena ir principai

Esminiai duomenų valdysenos tikslai

- Padėti pagrindus, įgalinančius
- įgyvendinti duomenimis grindžiamą sprendimų priėmimą ir strateginį planavimą
- Įgalinti ir įpareigoti duomenų valdytojus ir tvarkytojus užtikrinti duomenų valdymo ir tvarkymo veiklos atitiktį nustatytiems principams
- Valdyti duomenis kaip turtą, didinti duomenų vertę ir valdyti su tuo susijusias rizikas

Pagrindiniai duomenų valdymo ir tvarkymo principai

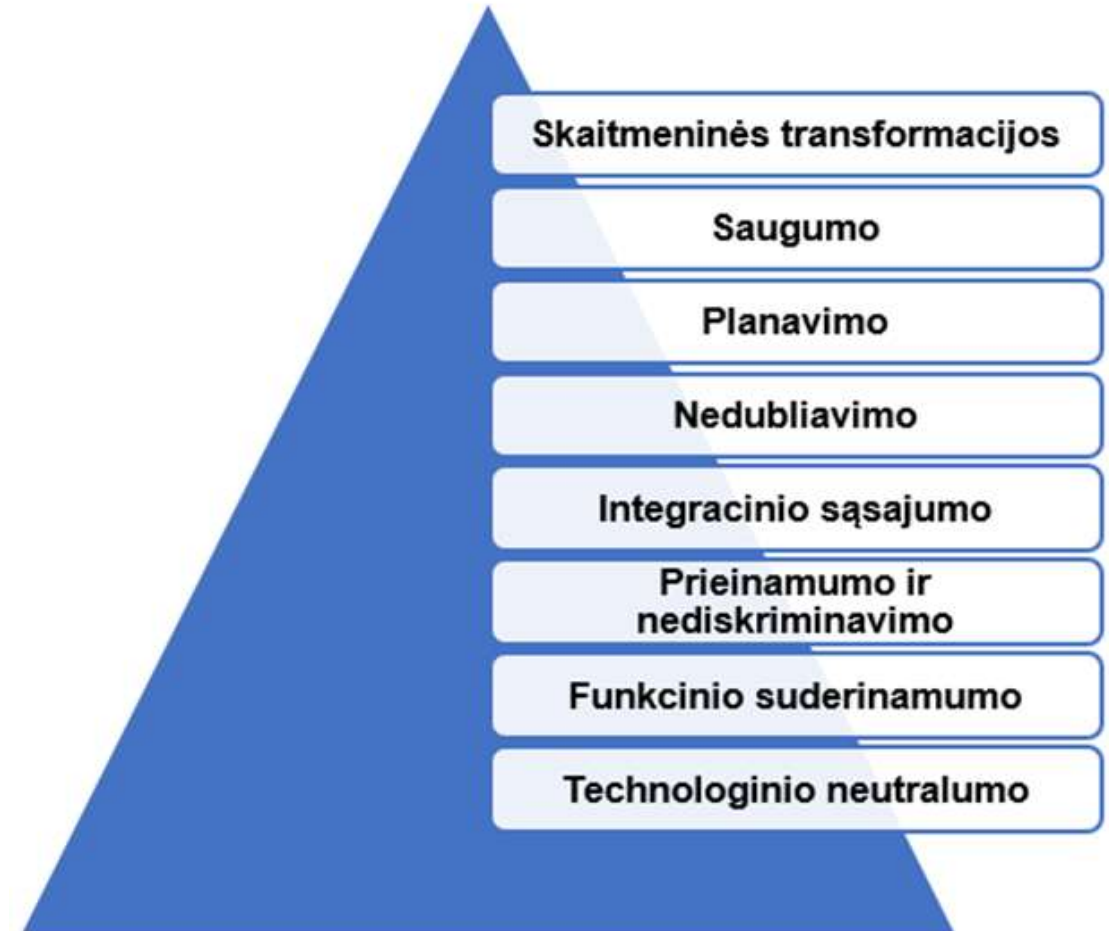

VIIV]. Informacinių sistemų valdysena ir principai

Esminiai informacinių sistemų valdysenos tikslai:

- Padėti pagrindus, įgalinančius įgyvendinti valstybės ir atskirų institucijų veiklos skaitmenizavimo tikslus
- Įpareigoti ir įgalinti IS valdytojus ir tvarkytojus užtikrinti atitiktį nustatytiems principams
- Sudaryti sąlygas didinti VII valdysenos ir valdymo brandą, reikalingą siekiant įgyvendinti skaitmeninimo tikslus

Pagrindiniai informacinių sistemų valdymo ir tvarkymo principai

Susisteminama teisinė aplinka – aiškus, įgyvendinamas įstatymas atitinkantis šiandienos iššūkius ir realijas

---

- Kibernetinio saugumo nuostatos iš VIIVĮ perkeliamos į Kibernetinio saugumo įstatymą (iki šiol kibernetinio saugumo, VII ir elektroninės informacijos saugos nuostatos buvo išdėstytos skirtinguose įstatymuose ir juos įgyvendinančiuose teisės aktuose);
- Nedubliuojamos kitų įstatymų arba tiesiogiai taikomų teisės aktų nuostatos — VIIVĮ atsisakoma BDAR, OSVDVĮ, TGIDPNĮ nuostatų atkartojimo (pateikiamos nuorodos);
- Tikslinamos esamos sąvokos ir įvedamos naujos („IT platforma“, „IT paslauga“). IT platformų esmė - lengvesnis naujų IS kūrimas, investicijų ir kompetencijų panaudojimas;
- Sukuriama teisinė aplinka lankstesniam ir greitesniam duomenų teikimui, sudaromos teisinės sąlygos pereiti prie automatizuoto duomenų teikimo sutarčių sudarymo;
- Palengvinamas IS steigimas, kūrimas ir pertvarkymas, optimizuojama jų veikla (keičiama steigimo tvarka, atskiriamas duomenų ir informacinių sistemų valdymas ir tvarkymas, įvedama IT platformos samprata);
- Sudaromos prielaidos keisti ir supaprastinti sąnaudų už objektų registravimą ir duomenų teikimą apskaičiavimo, auditavimo ir apmokėjimo tvarką (atsisakoma itin sudėtingo sąnaudų priskyrimo veikloms, RRT, kaip priežiūros institucijos, centralizuoto finansavimo už neatlygintinai teikiamus duomenis, sudaroma galimybė pereiti prie *subscription* modelio)

Postūmis įgyvendinti veiklos kokybinius pokyčius ir pareiga kurti vertę

- Nustatytų principų privalomumas įgyvendinant skaitmenizavimo iniciatyvas – atsakomybė už principų įgyvendinimą, jų kontrolė per informacinių sistemų kūrimo, atnaujinimo stebėseną ir akreditacijos mechanizmą.
- Mažiau chaoso ir ad-hock poreikių – nuoseklus ir bendras institucijų skaitmenizavimo iniciatyvų planavimas. Rengiami IT plėtros planai, atliekama jų įgyvendinimo stebėseną, vertinami pasiekti rezultatai.
- Prievolė ir įgalinimas pilnai panaudoti jau įdiegtus IT įrankius ir technologijas – bendrai naudojamų VII kūrimas, galimybė panaudoti naujoms IS kurti jau turimas IT platformas, skirtingų duomenų valdytojų duomenis tvarkyti vienoje IS, centralizuotas IT paslaugų teikimas (galimybė skirti ne vieną, o kelis valstybės IT paslaugų teikėjus).
- Formuojama tvari ir atspari hibridinė valstybės IT infrastruktūra – duomenims ir IS saugoti naudojami ne tik valstybiniai bet ir privatūs DC, valstybei kritiniai duomenys ir IS saugomi *"skaitmeninėje ambasadoje"*.
- Strateginis požiūris į IT valdymą (ITSM) – perėjimas nuo technologinio požiūrio prie tikslo teikti vertę naudotojui teikiant IT paslaugą. Tai leidžia padidinti produktyvumą, sumažinti išlaidas ir pagerinti galutinių paslaugos gavėjų pasitenkinimą.

VIIVļ derinimo su institucijomis laiko juosta

Vasario 10 d.

VIIVļ pateiktas derinti institucijoms

Vasario 27 - 28 d.

Archyvaro tarnybos, Muitinės dept.,
LSA pastabos

Kovo 1 - 3 d.

LRS Kanceliarijos, URM, ŽŪM, STT,
VDA, VDAI, LB, Advokatūros, Lygių
galimybių kontrolieriaus pastabos

Kovo 6 - 9 d.

AM, SADM, VRM, RRT, Policijos
dept., VSD pastabos

Kovo 15 - 16 d.

FINMIN, KAM, SAM,
TM, Infobalt pastabos

Kovo 27 - 28 d.

SM, Telecentro pastabos

Kovo 6 d. derinimo pabaiga

Pastabų VIIIVĮ tikslinimas po institucijų pastabų

VII valdymo reformos esmė – pereiti nuo teisės gauti finansavimą ir jį įsisavinti prie pareigos už skirtą finansavimą sukurti tinkamą, saugų, patogų naudoti produktą ir pasiekti planuotą rezultatą

Stiprina

Tikslina

Stabdo

Pastabos, kurios stiprina VIIIVĮ ir įgalins VII valdymo reformos įgyvendinimą ilgalaikėje perspektyvoje

Pastabos, kurios tikslina VIIIVĮ tekstą, tačiau iš esmės prie VII valdymo reformos įgyvendinimo neprisideda

Pastabos, kurios stabdo VII valdymo reformą, neleidžia atskirti duomenų ir IT valdymo / tvarkymo, iš VIIIVĮ išimti su VII reguliavimu nesusijusių kitų TA dubliuojančių nuostatų

VIIVJ derinimo rezultatai. Pastabų ir siūlymų pobūdis (1)

Gautų pastabų esmė:

1. **Nepritarta pereiti prie apmokamo duomenų teikimo modelio** – trūksta kompetencijų, reikės papildomos programinės įrangos, turi būti aiškesnis, paprastesnis ir trumpesnis sąnaudų apskaičiavimas ir jų įvertinimas
2. **Pritarta kibernetinio saugumo ir saugos teisės aktų konsolidavimui** – šiuo metu reguliavimas išskaidytas per VIIVJ, KSĮ ir LRV nutarimus, institucijos siūlo ne tik perkelti nuostatas į KSĮ, bet ir atlikti kitus pakeitimus, poreikis vėliau perkelti TIS2 nuostatas.
3. **Teisės sisteminimo ir teisės technikos siūlymai** – įvairūs vartojamų sąvokų ir formuluočių keitimo aspektai, užprogramuojantys turinio ir teisės technikos konfliktą
4. **Viešojo administravimo aspektai** – VIIVJ išspręsti per 10 metų įvykusius pokyčius viešojo administravimo reguliavimo srityje, pasiūlyti institucinės sąrangos pokyčius
5. **Naujos funkcijos, vaidmenys ir atsakomybės** – skirtingos nuomonės - sudėtinga suprasti, trūksta aiškumo, nustatant naujas funkcijas, vaidmenis, atskiriant atsakomybes, prašomos lėšos pareigybėms steigti
6. **Sunkiai suprantamas poreikis** atskirti duomenų ir IS valdymą ir tvarkymą

VIIV] derinimo rezultatai. Pastabų / siūlymų pobūdis (2)

---

7. **Duomenų ir IT priemonių atskyrimas** – siūloma nedaryti jokių pokyčių
8. **IT veiklos transformacija** – nedaryti pokyčių IT veikloje, palikti esamą teisinį reguliavimą nepereinant prie IT funkcijų, kaip IT paslaugos valdymo, skirti lėšas ir steigti naujus etatus ar IT padalinius
9. **Valstybės informacinių išteklių svarba** – pateikti pagrindinius priskyrimo rūšims kriterijus, **verslas siūlo** svarbą nustatyti tik pagal likutinę riziką, likusią pritaikius kibernetinio saugumo priemones
10. **Politikos formavimas** – vieni siūlo VII politiką formuoti tik vienai (EIM) ministerijai, o kiti - atvirkščiai siekia ją formuoti kartu su EIM, skiriant jiems papildomas politikos formavimo funkcijas, naujus etatus ir finansavimą
11. **Pokyčio tikslai ir apimtis** – reikalingi ambicingesni tikslai, didesni pokyčiai, didesnę įtaką šalies ekonomikos augimui turintys rezultatai
12. **Verslo interesai** – atsisakyti Saugiojo tinklo ir valstybinių duomenų centrų naudojimo

Į ką atsižvelgiame?

---

1. Iškelta problema, pateiktas siūlymas, kaip ją spręsti ir tai padeda tobulinti VII valdymo teisinį reguliavimą, siekti skaitmenizavimo tikslų ir įgyvendinti pagrindinius principus
2. Siūlymai nėra prieštaraujantys vieni kitiems instituciniame ar tarpinstituciniame lygyje ir neprieštarauja bendrai VII reformos ir VIIVĮ projekto koncepcijai
3. Aiškus interesų, poreikių pobūdis – sprendžiamos institucinės, tarpinstitucinės ir valstybės valdymo IT srityje problemos, prisidedančios prie principų įgyvendinimo ir yra pasiūlyti aiškūs ir tinkami sprendimo būdai, pakeitimai
4. Identifikuoti aiškūs funkcijų, vaidmenų ir atsakomybių pokyčiai – siūloma aiškiau nustatyti atliekamas funkcijas ir naujus vaidmenis bei atsakomybių ribas, lėšos naujoms pareigybėms steigti ir išlaikyti
5. Valstybės informacinių išteklių svarba – VIIVĮ projekte įteisinti pagrindinius priskyrimo rūšims kriterijus, svarbą nustatyti ne tik pagal likutinę riziką, likusią pritaikius kibernetinio saugumo priemones.
6. VII politiką formuojančių institucijų, kitų subjektų bendradarbiavimas skaitmenizavimo srityje – įgyvendinamas per Valstybės informacinių išteklių valdymo tarybą ir Duomenų valdysenos komitetą.

Į ką neatsižvelgiame, ko atsisakome arba atidedame?

---

1. Keliamos diskutuotinos teisės technikos problemos, siūloma jas spręsti nepateikiant jokių siūlymų.
2. Tos pačios institucijos skirtingų rengėjų pateikti vienas kitam prieštaraujantys siūlymai / pastabos / taisymai, kurių neįmanoma suderinti tarpusavyje.
3. Skirtingų institucijų viena kitai prieštaraujančios pastabos / siūlymai (kas tinka vienai, netinka kitai) ir neįmanoma rasti visiems priimtino sprendimo (institucinis, o ne valstybinis požiūris).
4. Institucijų poreikių ir problemų sprendimas nėra susijęs su VIIIVĮ teisiniu reguliavimu (galėtų būti arba šio įstatymo įgyvendinančiųjų arba kitų teisės aktų reguliavimo dalykas).
5. Viešojo administravimo arba su tuo susijusių problemų sprendimas VIIIVĮ projektu (viešojo administravimo įgaliojimų suteikimo eskalavimas, netinkama institucinė sąranga ar institucijų pertvarka).
6. Institucijų siūlymai, kurių sprendimas nepriklauso EIM kompetencijai, pvz., kibernetinio saugumo teisinio reguliavimo tobulinimas, nes šiuo etapu atliekamas tik techninis nuostatų perkėlimas į KSĮ.
7. Siūlymai, neleidžiantys pilnai teisiškai nuo VII valdymo atskirti kibernetinio saugumo ir saugos teisinio reguliavimo, susijusio su Saugiojo tinklo naudojimu ir šio tinklo naudotojams taikomų apribojimų dėl VII ir jų kopijų laikymo DC.
8. VII politikos formavimas – skirtingų institucijų kardinaliai skirtingi siūlymai, nesuderinami tarpusavyje (VRM, TM),
9. VII valdytojo funkcijų nustatymo išimtis - VII valdytojo funkcijų perkėlimas savininko teisės įgyvendinančioms institucijoms (pvz. pagrindinių registrų ir IS valdytojo (TM) siekis "perkelti" pagrindinę dalį savo funkcijų ir atsakomybės juos tvarkančios VĮ RC savininko teisės ir pareigas įgyvendinančiai EIM).